

5 SINIF

ÇALIŞAN KAZANIR

KİTAPÇIK

1963, postacı Lutfü Bey'in, mesleğindeki on beşinci yılı. Beş yıldır da Ahmet'lerin yaşadığı Işık Sokak'a o dağıtım yapıyor.

Ahmet'in müsamerede olanları anlattığı mektuba cevap olarak Zeynep'in yazdığı mektubu getirdi.

Şu an Ahmet'i göremiyoruz. Ahmet kapıyı açtıktan sonra olanları ve aralarında geçen sohbeti tasarlayıp yazar mısın?

ÖYKÜDEKİ KARAKTERLER

Zeynep'in Ailesi

Anne, baba, abla, Zeynep, Metin

Aile Dışı

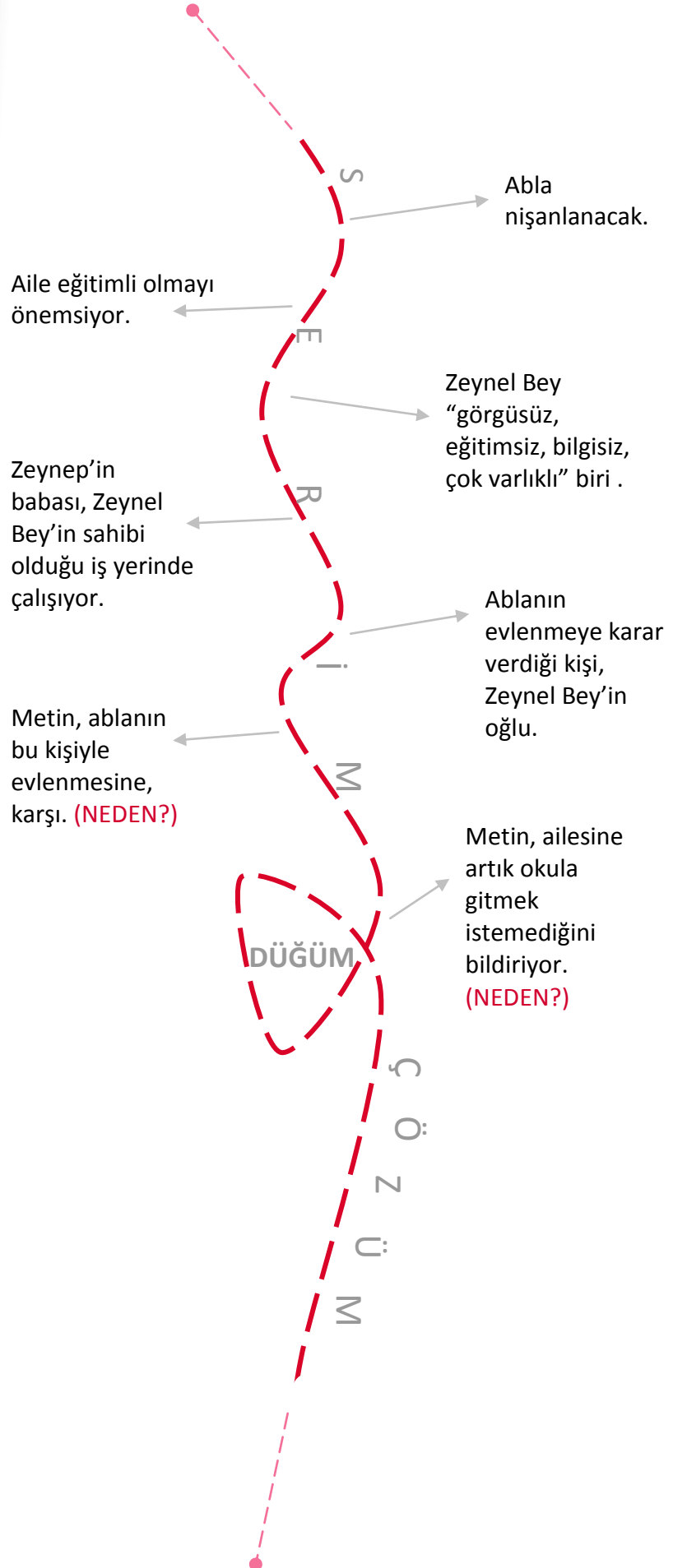
Zeynel Bey, Zeynel Bey'in oğlu

Yardımcı Karakterler

Komşular

!OKUMADAN ÖNCE

1. Haritayı incele.
2. Haritadaki iki soruyu yanıtla.
3. Düğüm bölümünde ailenin karşılaştığı sorunu belirle.
4. Çözüm bölümünde olayların nasıl gelişeceğini tahmin et.
5. Çözüm bölümüyle ilgili tahminlerini haritanın çevresine yaz.

- A. Birinci gruptakilerle, ikinci gruptakileri anlam bakımından uygun olacak şekilde örnekteki gibi eşleştir.
- B. Hangi gruptakilerin cümle olduğunu belirle. Uygun kutucukları işaretle.

Dolmuşta “İnecek var.” derken sesim **çatallaştı**.

O benim **hemşehrim**, çocukluğumuz beraber geçti.

Felemenk 1830’a kadar varlığını sürdürmüştür.

Teyzem, Ferit’le yazın **sözlendi**; beş ay sonra da **nişanlandılar**.

Hollanda ile Belçika’nın kurulmasına kadar varlığını sürdüren devlet

Evlenmek için anlaşmaya varmak

Pürüzlü bir hâl alma

Aynı şehirden olan kişilerin her biri

Evlenmeye söz verme belirtisi olarak nişan yüzüğü takmak

CÜMLE

SÖZCÜK GRUBU

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: **1.** Metnin mektup biçiminde yazıldığının kanıtı olan iki yeri belirle. **2.** Ablanın betimlendiği kısımların altını çiz.

Ankara, 26 Kasım 1963

Ahmet Kardeşim,

Bana, geçen mektubun gibi hep uzun uzun yaz, olur mu? Uzun dediğime bakma, mektubunu bir solukta okudum. Bizim sınıftan bir iki arkadaşına da okudum. Öyle güldüler ki...

Havalar burada soğuduğu için, artık apartman bahçesinde oynayamıyoruz. Okuldan gelince derslerime çalışıyorum. Anneme de yardım ediyorum. Ablam ev işlerini sevmez. Hele ortalık işi görmek hiç istemez. Yalnız mutfığa girip pasta, kek gibi şeyler yapmaya bayılır. Çünkü ablam mutfığa bir girdi mi, annem, artık bir hafta neyin nerde olduğunu bulamadığını söylüyor.

Ablam nişanlanmak üzereydi, sonra nişandan cayıldı. Son günlerde bizim evde en önemli konu işte bu. Nişanın bozulması, kardeşim Metin'in bir sözü üzerine oldu.

Geceleri, ya babamın sınıf arkadaşı olan komşularımız bize geliyor ya da biz onlara gidiyoruz. Haftada en az iki gece böyle. Dört sınıf arkadaşı bir araya gelince en çok Zeynel Bey üstüne konuşuyorlar. Durmadan Zeynel Bey'i yeriyorlar. Bu Zeynel Bey, babamla sınıf arkadaşlarının çalıştığı iş yerinin sahibi.

Annem sık sık, "Bıktım artık bu Zeynel Bey'den, kuzum konuşacak başka laf kalmadı mı?" der.

Onun bu uyarması üzerine konuyu değiştirirler ama biraz sonra dönüp dolanıp yine o konuya dönerler. Zeynel Bey'in birkaç iş yeri varmış, çok zenginmiş. Günden güne de boyuna zenginleşiyormuş. Bu Zeynel Bey öyle kalın kafalı biriymiş ki, ilkokulu bile zar zor bitirebilmiş. Babamın sınıf arkadaşlarından biri, Zeynel Bey'in hemşehrisi. O diyor ki:

"Bizden on yaş büyüktü. O, üçüncü sınıftayken ben okula daha yeni başlamıştım. Anlayın artık kaç yıl olmuş okula başlayalı. Ben ilkokulu bitirmiştım, o hala dördüncü sınıftaydı.

Bir gün o sınıfa müfettiş gelmiş de, Zeynel'i öğretmen, öğretmeni de öğrenci sanıp, öğretmene: "Otursana oğlum sıranal!" demiş.

Zamanında babası, Zeynel'e: "Senin okuyup adam olacağın yok, hiç olmazsa yanımda çalış da ticarete atıl." demiş.

Zeynel ticarete bir atılmış, bir daha onun elinden ticareti alıp kurtaramamışlar. Çok zengin olmuş. Babam sık sık yakınırdı: "Sanki biz okuduk, çalıştık da ne oldu... İşte ancak Zeynel Bey'in yanında iş bulabildik."

Zeynel Bey'in bilgisizliği üzerine çok şeyler anlatırlardı. Bir gün Zeynel Bey, yanında müdürlerinden biri ve sekreteriyle Felemenk'e gitmiş, orada epeyce kalmışlar. Sonra Zeynel Bey, yanındaki müdürüne: "Bu Felemenk güzel yermiş beğendim. Çok övdülerdi bana, bir de gidip Hollanda'yı görelim." demiş.

Bir gezisinde de, gittiği ülkenin Lehistan olduğunu öğrenince pek şaşmış: "Yahu, ben buraya Polonya diye gelmişim, demek yanlış gelmişiz. Bir de gidip şu Polonya'yı görelim." demiş. Bir gece bizim evde yine Zeynel Bey'in bilgisizliğiyle alay ediliyordu. Birden Metin söze karıştı: "Bu kadar bilgisiz, görgüsüz, tembel de nasıl zengin olmuş öyleyse?"

Annem: "Büyükler konuşurken çocuklar söze karışmaz!" diye Metin'i susturdu. Babam, açıklama gereği duyduğu için olacak: "Senin aklın daha ermez." dedi.

Ablam, işte bu Zeynel Bey'in oğluyla nişanlandı. Daha doğrusu nişan olmadı, nişan için söz kesildi.

Sen ablamı görmüş müydün? Bana benzemez, yani ben ona benzemem. Ablam güzeldir.

Bize evde nişandan hiç söz açmadılar. Ablam da bize bir şey söylemedi. Ama biz konuşulardan anlıyorduk. Evin içinde esen olağanüstü havadan bunu ilk sezinleyen Metin oldu.

Annem, iş görürken türküler söylüyordu. Ablam sevincini gizlemeye çalışıyordu, ama yine belli oluyordu davranışlarından.

Bir gün Metin bana: "Biliyor musun?", dedi, "Ablam nişanlanıyormuş... Ben de: "İyi ya..." dedim.

"Ama kiminle, biliyor musun onu da?"

Bilmezden gelip, "Kiminle?" diye sordum.

"Zeynel Bey'in oğluyla."

Sesimi çıkarmayınca terslendi:

"Anlamıyor musun bel... Zeynel Bey'in oğluyla nişanlanacakmış diyorum."

"Ne var bunda? Niye tersleniyorsun öyle?"

"Hııııı... Demek sen de onlardansın?"

"Beni ilgilendirmez bu iş."

Zeynep'in ailesinde çocuklara söz hakkı tanınıyor mu? Bunu hangi cümlelerden anlıyorsun? Zeynep'in, kendisiyle ilgili düşündükleri olumlu mu, olumsuz mu? Karşılaştırma yapılan cümle hangisi?

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: Sayfa boyunca tırnak işaretlerinden önce kullanılan iki farklı noktalama işaretini belirle. Farklı renkte kalemlemlerle yuvarlak içine al.

Metin, evde en çok benimle anlaşır. Çok hırçınlaştı, "Nasıl ilgilendirmez?" diye bağırdı, "Ben istemiyorum, olmaz öyle şey!"

Büsbütün azdırmamak için sesimi çıkarmayınca ekledi: "Zeynel Bey için 'Eşeğin biri' deyip durmuyorlar mı boyuna? Şimdi ablamı, eşeğin biri dedikleri adamın oğluyla mı nişanlayacaklar?"

"Babasından oğluna ne?"

"Yaaa... Sanki oğlu nasılmış? Liseyi bile bitirememiş de, babası özel öğretmenler filan tutup zorla bitirtmiş liseyi..."

"Sonra da babası, 'Aman oğlum, artık okuma, aklın karışır da iş adamı olamazsın.' demiş. Yalan mı? Öyle söylemiyorlar mı, babamla arkadaşları?"

"Bunları annem duymasın Metin." dedim, "Büyükler bizden daha iyi düşünürlər."

Metin; hem kızgın, hem küskün bir sesle: "Biliyorum, sen zaten onlardan yanasın... Babama da kızıyorum ya..." dedi.

"Neden?"

"Neden olacak! Hem o Zeynel Bey'e söylemediklerini bırakmıyorlar, hem de onun yanında çalışıyorlar... Böyle şey olur mu?"

Dönüp gitti. Ağladığını görmeyeyim diye gittiği belliydi. Çünkü son heceleri söylerken sesi titriyordu.

O günden sonra Metin ele avuca sığmaz, eskisinden daha yaramaz, çok hırçın bir çocuk oldu. Okuldan yakınmalar gelmeye başladı. Yaramazlık ediyor, derslerine çalışmıyor, diye öğretmeninden mektuplar yağıyordu. Babam büsbütün telaşlandı. Çok öğüt verdi. Bir kez de dövdü bile... Ama hiçbirini yararlı olmadı. Yine kaçıyordu okuldan. Annem sabahları okula götürüp bırakıyor, arkasından o yine kaçıyordu. Babam, evde kendisiyle güzel güzel konuşmak istediği zaman da, somurtup duruyor, başını önüne eğip hiç ağzını açmıyordu.

Bir gün ben bir şeyler söylemek, derdini öğrenmek istedim. Koca bir erkek davranışıyla: "Senin aklın ermez bu işlere!" diye tersledi.

Metin'in bu hırçınlıkları yüzünden evimizin tadı tuzu kalmadı. Annem sık sık ağlıyordu. Babamın suratı hep asıktı.

Bir akşam hava karardığı halde Metin eve dönmeyince hepimiz sokaklara döküldük, onu aramaya başladık. Gidebileceği her yere baktık, yok. Eve döndük. Babamın arkadaşları da bize geldiler. Annem ağlıyordu. Metin'i nerede bulabileceklerini konuşuyorlardı. Kapı çalındı. Hep birden kapıya koştuk. Gelen Metin'di.

Evde hava çok gergindi. Ama Metin'de hiç babamdan korkar bir hâl yoktu. Arkadaşları babama, daha önce, "Sakın azarlama!" dedikleri için, babam da sesini çıkarmadı. Hiçbir şey olmamış gibi davranıldı.

Biraz sonra, Babam, Metin'i karşısına alıp tatlı bir sesle öğüt vermeye başladı: "Oğlum, okula gitmeyen, derslerine çalışmayan adam olmaz. İnsan ne kadar çok çalışırsa o kadar çok kazanır, ileride rahat eder. Küçükken çok çalışmalısın ki, büyüünce rahata kavuşasın..."

Bunlar babamın her zamanki öğütleriydi. Arkadaşları da bunlara benzer sözler söylediler: "Hayatta çalışan kazanır oğlum..."

"Başarı kazanmanın yolu, çalışmak, hep çalışmak..."

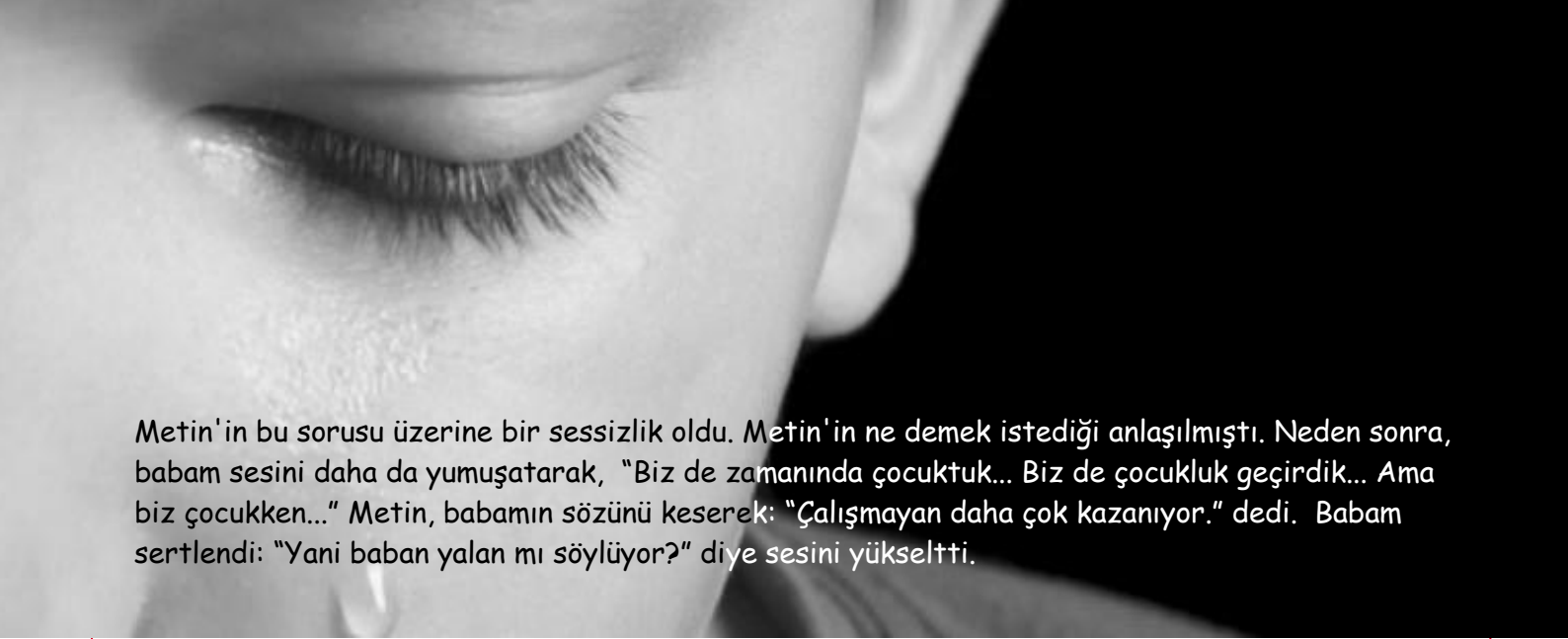
Başı önünde, suratını asmış, sessiz duran Metin, birden başını dikip, "Çalışan ne kadar kazanır?" diye sordu.

"Ne kadar çok çalışırsa o kadar çok kazanır..."

"Zeynel Bey kadar kazanır mı çok çalışanlar?"

Metin'in ablasına söylediği sözün benzerini daha önce kimler söylemişti?
Babanın arkadaşlarını önemseyişini hangi cümlelerden anlıyoruz?
Metin'in tepkisi hangi davranışlar biçiminde ortaya çıkıyor?

Metin'in bu sorusu üzerine bir sessizlik oldu. Metin'in ne demek istediği anlaşılmıştı. Neden sonra, babam sesini daha da yumuşatarak, "Biz de zamanında çocuktuk... Biz de çocukluk geçirdik... Ama biz çocukken..." Metin, babamın sözünü keserek: "Çalışmayan daha çok kazanıyor." dedi. Babam sertlendi: "Yani baban yalan mı söylüyor?" diye sesini yükseltti.

Metin ağlamaya başladı. Sözleri hıçkırıklarına karışarak, "Doğru söylüyorsunuz." dedi, "Her gece Zeynel Bey'in tembel, taş kafa, bilgisiz biri olduğunu söyleyen siz değil misiniz? Onun fabrikaları var, şirketleri var, iş yerleri var, mağazaları var, otomobilleri apartmanları var... Oğlu da okumamış, kendisi gibi işte..."

Hem ağlıyor, hem çatallaşan sesiyle bağıırıyordu: "Ben artık okula gitmeyeceğim. Ben Zeynel Bey'den daha zengin olacağım. Yanımda onunkinden daha çok adam çalıştıracağım. Çalışkan, bilgili, okumuş insanlara iş vereceğim..."

Metin, yatak odasına gittiği için sözlerinin sonu içerden geliyordu. Gözleri buğulanan babam ona seslendi: Peki oğlum, nasıl istersen öyle yap... İstemiyorsan gitme okula!

Sonra arkadaşlarına yavaşça, "Üstüne varmayalım." dedi.

Annem, Metin'i yatak odasından alıp yüzünü yıkamaya götürdü. Babamın bir arkadaşı, "Suç bizim, çocukların yanında her şeyi konuşuyoruz. Onların yanında her şey konuşulmaz ki..." dedi.

Bu adamın eşi, kocasına göz işareti yaparak beni gösterdi. Babamın başka bir arkadaşı: "Galiba, çocuk haklı, bunca yıl okuduk da ne oldu sanki!... İşte Zeynel Bey'in yanında iş bulabildik."

Annem de, babam da, Metin'in bu hırçınlığının, ablamı, Zeynel Bey'in oğluna nişanlamak isteyişlerinden ileri geldiğini anlamışlardı. Birkaç gün sonra, nişan için verilen sözden vazgeçildi. Ablama bir iş buldular. Şimdi çalışıyor. Evde pineklemekten usanmıştı. Demek, o da pek istekli değilmiş bu nişana. **Şimdi kendisini daha özgür bulunduğunu anlıyorum.** Metin içini döküp boşaldığı gecenin sabahı, yine eskisi gibi okuluna gitmeye başladı. Eskisinden daha da uysal çocuk oldu. Nişanın yapılmamasından kendini sorumlu görüyor da, ondan bu uysallığı. Derslerine eskisinden çok çalışıyor. Evde herkesle barıştı; ama nedense benimle arası pek iyi değil. Bana kırgın. Kendisine hak vermemiş olmama kızıyor sanıyorum. Oysa ben de ondan yanaydım. Ama onun gibi yapamazdım ki... Dargınlığının uzun süreceğini sanmıyorum.

Gri ile belirlenmiş cümleyi yorumla. Bu düşünceye katılıyor musun?

Sarı ile belirlenmiş cümleyi yorumla. Zeynep niçin böyle düşünüyor olabilir?

Bu mektubumu akşam yemeğinden sonra yazdım. Uykum geldi, artık yatacağım. Yarın pazar. Annem, Metin'le beni çocuk tiyatrosuna götürecek. Oradaki sınıf arkadaşlarımdan hiçbirini unutmadım, hepinizi çok özledim. Ara sıra birlikte çektiğimiz resimlere bakıp sizleri anıyorum. Hepinize candan selamlar...

Arkadaşın, Zeynep Yalkır

Kaç Verirsin?

Okuduğun metni 1 ile 5 arasında puanla!
5, en yüksek puan; 1, en düşük.

Eğlenceli

Heyecanlı

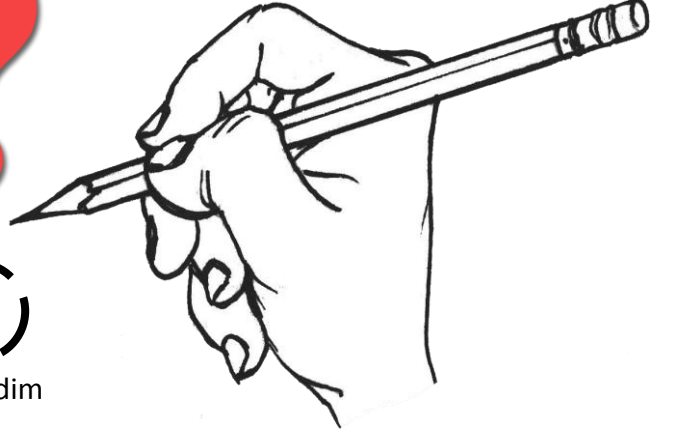
Etkileyici

Düşündürücü

Sevdim

Öyküdeki karakterleri önem sırasına göre yaz.

Ailenin çocuklarını küçükten büyüğe doğru sırala.

Zeynel Bey hakkında kimler konuşuyor?

Zeynel Bey, ne iş yapıyormuş?

Zeynep'ler ve komşuları, ne zaman bir araya geliyorlar?

Zeynep'in ablası, kiminle nişanlanacaktı?

Nişana kim tepki gösterdi?

Nişan kararı verildiğinde, evde nasıl bir değişim yaşandı?

Yaptım Bile!

Metni Yorumla

SÖZLÜ ANLATIM

- Metin, ablasının nişanlandığını öğrenince, nasıl bir değişim yaşıyor?
- Metin, ablasının Zeynel Bey'in oğluyla nişanlanmasını neden istemiyor?
- Nişandan neden vazgeçiyorlar?
- Metin, tepkisini farklı bir yolla gösterebilir miydi?
- Metin, Zeynep'e neden kızgın? Ona hak veriyor musun?

Metin Yalkır'ın karakter özelliklerini anlatan sözcükleri yaz.

CANLANDIRMA

1. Öyküde ortaya çıkan sorunların hiç yaşanmaması için Metin ve babası nasıl bir konuşma yapabilirlerdi? Arkadaşını seç, kısa bir hazırlık yapın, canlandırın.
2. Eğer bir tartışma yaşanmasaydı, öykü bundan nasıl etkilenirdi?

Metin ve babası konuşurken...
Kasım, 1963

1. Gri ile belirlenmiş sözcüklerin karşıt (zıt) anlamlılarını bul.
2. Altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını bul.

Merhaba,

Ben Elif. 21 yaşındayım. Çalışmaya yeni başladım. Bir süredir sekreterlik yapıyorum. Bence pek zor bir iş değil. Büro, genelde pek kalabalık olmaz. Öyle zamanlarda fotoroman okuma fırsatı bile bulabiliyorum.

Daktilo kullanmayı yeni yeni öğreniyorum. Çok hızlı sayılmam. Bir daktilo kursuna yazılıp on parmak daktilo kullanıcısı olmak istiyorum.

Yazı yazarken en mühim kurallardan biri, noktalama işaretlerinden sonra bir boşluk bırakıp yeni kelimeyi o boşluktan sonra yazmak. Bunu da yeni öğrendim.

Öğle yemeği için dışarı çıktığımda bir iki arkadaşım ile buluşup sohbet ediyoruz. Büroda öğleden sonralar daha çabuk geçiyor.

İnsanın hayatını belirleyen şeylerin, kendi kararları olduğunu düşünüyorum. Bir ay önce hayatımla ilgili çok farklı bir karar vermek üzereyken, bir anda bundan vazgeçtim. Bu karar değişikliği beni mutlu edecek mi, bunu zaman gösterecek.

Elif Yalkır

Pazartesi

Salı

Çarşamba

Perşembe

Cuma

Cts.

Pazar

8.30 - 16.00 Okul	8.30 - 16.00 Okul	8.30 - 16.00 Okul	8.30 - 16.00 Okul	8.30 - 16.00 Okul	ANNEANNEMLERE GİDİYORUZ.	
17.00-18.00 Radyo dinleme	17.00-18.00 Radyo dinleme	17.00-19.30 Radyo dinleme	17.00-19.30 Radyo			12.00 - 14.30 Tiyatro
18.00-19.30 Ödevler	18.00-19.30 Ödevler	-Orhan Boran ve Yuki-	18.00-19.30 Ödevler			18.00-19.30 Ödevler
20.00-21.00 Metin'in derslerine yardım		19.30-20.30 Ödevler		20.00 Ablamla sinema		
21.30 Ahmet'e mektup	21.30 Kitap okuma, uyku					

Zeynep'in haftalık programını incele. Sen de kendine bir program hazırla.

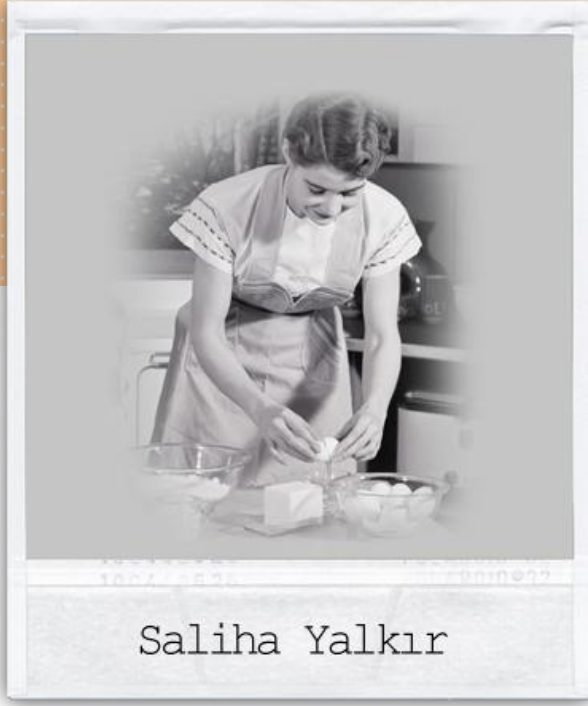

ORHAN BORAN

YAZIM, NOKTALAMA

ANNEDEN, ÇİKOLATALI PASTA TARİFİ

Saliha Yalkır

MALZEMELER

- 1/2 paket margarin
- 5 adet yumurta
- 1/2 su bardağı şeker
- 1 su bardağı un (elenmiş)
- 1 çorba kaşığı kakao
- 1 limon kabuğu rendesi
- 1 fincan Antep fıstığı
- 1.5 çay bardağı erimiş çikolata (üzerine sürmek için)
- 1 paket kabartma tozu

KREMASI İÇİN

- 1/2 su bardağı süt
- 2,5 çorba kaşığı un
- 1/2 su bardağı şeker
- 1/2 limon kabuğu rendesi

hazır mısınız

çırpma kabına oda sıcaklığındaki yumurtaları kıralım şekeri ilave ederek bembeyaz ve köpük köpük olana dek çırpalım una kakaoyu ve kabartma tozunu ilave edip eleyelim ve çırpma kabımıza alalım mikserin en düşük ayarı ile karıştırıp yağlayıp hafifçe şeker serpiştirdiğimiz kalıba boşaltalım 170 dereceli fırında kekimizi pişirelim

keskin bir bıçak yardımıyla pastayı enine iki eşit parçaya ayıralım başlayalım ara kremasını hazırlamaya unu ve şekeri tencereye alıp çok az süt ile ezip topaksız bulamaç kıvamına getirelim ve sütün tamamını ilave edelim ağır ateşte sürekli karıştırarak koyulaşmasını sağlayalım ateşten alıp limon kabuğu rendesini ilave ederek iyice karıştıralım soğuduğunda pastanın alt katının üzerine sürüp yer yer antep fıstığı serpiştirelim

pastanın diğer katını kremanın üzerine oturtalım erimiş çikolatayı yarım paket margarinle birlikte kısık ateşte eritemiz pastanın üzerine ve yanlarına sürelim pastamızı soğuduktan sonra servis yapalım ben eklemedim ama siz derseniz üzerini hindistan cevizi ile süsleyebilirsiniz

afiyet olsun

Saliha Hanım, aceleden hiç büyük harf kullanmamış. Üstelik hiç noktalama işareti de... Yukarıdaki tarifi bu eksiklerini giderelim.

İSTEK Okulları Genel Müdürlüğü - İbrahimağa Mah. Köftüncü Sok. Acıbadem - İstanbul - 216 326 34 15 • www.istik.k12.tr

İSTEK Özel Acıbadem Okulları - Kadıköy
İSTEK Özel Antalya Yeditepe Koleji - Antalya
İSTEK Özel Atanur Oğuz Okulları - Balmumcu
İSTEK Özel Belde Okulları - Bağlarbaşı
İSTEK Özel Bilge Kağan Okulları - Florya

İSTEK Özel Kaşgarlı Mahmut Okulları - Sultangazi
İSTEK Özel Kemal Atatürk Okulları - Tarabya
İSTEK Özel Semiha Şakir Okulları - Göztepe
İSTEK Özel Uluğbey Okulları - Kartal

İSTEK Özel Erenköy Anaokulu - Erenköy
İSTEK Özel Fenerbahçe Anaokulu - Fenerbahçe
İSTEK Özel Küçükalyalı Anaokulu - Küçükalyalı
İSTEK Özel Ümraniye Anaokulu - Ümraniye Ağaoğlu My City

44 İSTEK
47835